

SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO

UŽVENČIO ŠATRIJOS RAGANOS GIMNAZIJOJE TVARKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Užvenčio Šatrijos Raganos gimnazijos (toliau–gimnazija) smurto prevencijos ir intervencijos vykdymo gimnazijoje tvarka (toliau–tvarka) parengta vadovaujantis smurto ir patyčių prevencijos įgyvendinimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“.

2. Ši tvarka nustato gimnazijos direktoriaus, mokytojų, kitų gimnazijos darbuotojų, vaiko gerovės komisijos, mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų) veiklą, sukuriant sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką mokykloje.

3. Gimnazijos direktorius, darbuotojai, mokiniai, jų tėvai vykdydami smurto ir patyčių prevenciją gimnazijoje vadovaujasi LR Švietimo įstatymo 56 straipsnio 17 punktu, LR Vaiko teisių pagrindų įstatymu (1996 m. kovo 14 d. Nr. I-1234), Gimnazijos nuostatais, Darbo tvarkos taisyklėmis, Mokymo sutartimi, Mokytojų pareigybės aprašymu, Klasės auklėtojo veiklos aprašu, Mokinių skatinimo ir nuobaudų tvarka, Gimnazijos darbuotojų Etikos kodeksu, Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. 1268), gimnazijos direktoriaus įsakymais, šia tvarka ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais smurto ir patyčių prevenciją.

4. Tvarkos tikslas - siekiant ugdyti pozityvų gimnazisto elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, klasės, gimnazijos, šeimos lygmeniu, siekiant užkirsti kelią smurtui ir patyčioms.

5. Tvarka remiasi šiais principais:

5.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas gimnazijos administracijos darbuotojas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, gimnazistas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir jį stabdyti;

5.3. darbuotojai veikslių imasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų;

5.4. kiekvienas gimnazijos bendruomenės narys geba tinkamai reaguoti patyčių situacijoje.

6. Tvarkoje vartojamos sąvokos:

6.1. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.1.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.1.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.2. Smurto ar patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis gimnazijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.3. Smurto ar patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų smurto ar patyčių atveju, visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.4. Smurto ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II SKYRIUS

SMURTO, PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

7. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, socialinis pedagogas, psichologas, klasių auklėtojai arba kuratoriai, o ją vykdydami dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.

8. Gimnazijos direktorius yra atsakingas už šios tvarkos parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą smurto ir patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, vykdymą ir pristatymą gimnazijos bendruomenei.

9. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja direktoriaus paskirtas gimnazijos vaiko gerovės komisijos pirmininkas, kuris kasmet:

9.1. inicijuoja gimnazijos bendruomenės narių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. atlieka gimnazijoje fiksuotų pranešimų apie smurtą ir patyčias analizę;

9.3. remdamasis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus gimnazijos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje;

9.6. atlieka kitus gimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

10. **Klasės auklėtojai** vykdo patyčių stebėseną ir prevenciją savo klasėje:

10.1. kuria psichologiškai saugų klasės mikroklimatą, nuolat stebi situaciją klasėje ir aptaria ją su mokiniais;

10.2. klasės valandėlių metu aptaria su mokiniais patyčių formas: aiškinasi, kas joms būdinga, kaip jas atpažinti, tinkamai reaguoti, kuo skiriasi patyčios nuo konfliktinės situacijos, kokios yra pagalbos galimybės;

10.3. kiekvieno tėvų susirinkimo metu aptaria klasės mikroklimatą, vykdo pedagoginį švietimą patyčių prevencijos temomis, skatina tėvus nedelsiant reaguoti į informaciją apie patyčias, bendradarbiauti sprendžiant konfliktines situacijas, kad jos neperaugtų į patyčias;

10.4. kartą per mėnesį išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias klasėje, informuoja vaiko gerovės komisijos atsakingus narius apie taikytą prevencijos priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

11. **Švietimo pagalbos specialistai** vykdo patyčių stebėseną ir prevenciją pagal savo veiklos pobūdį:

11.1. specialusis pedagogas, logopedas individualių konsultacijų metu teikia būtiną informaciją gimnazijos darbuotojams apie specialiųjų poreikių mokinio elgesio ypatumus patyčių prevencijos tikslais;

11.2. socialinis pedagogas, psichologas teikia metodinę pagalbą klasės auklėtojams, dalykų mokytojams; vykdo teisinį mokinių švietimą;

11.3. švietimo pagalbos specialistai vykdo prevencines programas gimnazijos bendruomenei.

III SKYRIUS

PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

12. Visais įtariamų ir realių smurto bei patyčių atvejais bet kuris gimnazijos administracijos darbuotojas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas, reaguodamas:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. jei asmeniui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar gimnazijos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.3. informuoja klasės auklėtoją, socialinį pedagogą ar kuratorių apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, elektroninių patyčių atveju pateikia išsaugotus įrodymus.

13. **Mokinys** patyręs patyčias arba jas pastebėjęs:

13.1. nedelsdamas praneša klasės auklėtojui;

13.2. nesant klasės auklėtojo praneša socialiniam pedagogui, psichologui, vaiko gerovės komisijos nariui, kitam gimnazijos darbuotojui, kuriuo pasitiki.

14. **Tėvai (globėjai, rūpintojai)** sužinoję apie patyčias ar pastebėję patyčių atvejį:

14.1. nedelsdami raštu (trumpą sms žinute, elektroninio dienyno žinute, elektroniniu paštu ir kt.) informuoja klasės auklėtoją;

14.2. jei besityčiojantis asmuo yra gimnazijos darbuotojas, nedelsdami raštu (trumpą sms žinute, elektroninio dienyno žinute, elektroniniu paštu ir kt.) informuoja gimnazijos direktorių (direktoriaus pavaduotoją);

14.3. sužinoję apie viešą patyčių kibernetinėje erdvėje panaudojus vaizdinę informaciją atvejį, patyčias patiriančio nepilnamečio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) privalo apie tai pranešti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt.

15. **Klasės auklėtojas** gavęs informaciją apie įtariamą ar įvykusias patyčias:

15.1. patikrina gautą informaciją, nustatęs, kad tai patyčių atvejais, aiškinasi jo aplinkybes;

15.2. bendradarbiaudamas su kitų patyčių situacijos dalyvių klasės auklėtojais, socialiniu pedagogu, psichologu organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;

15.3. registruoja patyčių atvejus ir vykdomas intervencines veiklas Patyčių registracijos sąsiuvinyje, kuris yra direktoriaus kabinete;

15.4. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

15.5. nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniais patyčių atvejais kreipiasi į atsakingus vaiko gerovės komisijos narius.

16. **Vaiko gerovės komisijos nariai** įvertinę turimą informaciją:

16.1. kviečia vaiko gerovės komisijos posėdį;

16.2. numato intervencijos veiksmų planą, supažindina patyčias patyrusį ir jas vykdžiusį mokinį, jų tėvus (globėjus, rūpintojus) su planu ir jo nevykdymo pasekmėmis;

16.3. informuoja gimnazijos direktorių apie esamą situaciją;

16.4. vykdo veiksmų plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja posėdžius situacijos pakartotiniam įvertinimui, esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

16.5. jei veiksmų plane numatytos veiklos yra neefektyvios, kreipiasi į Kelmės rajono savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisiją dėl vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros skyrimo.

17. Asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, kad mokinys pasityčiojo iš administracijos darbuotojo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, informuoja gimnazijos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikių taikymo.

18. Asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, kad Administracijos darbuotojas, pedagogas, pagalbos specialistas ar kiti darbuotojai pasityčiojo iš mokinio, informuoja gimnazijos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.

19. Asmuo gavęs informaciją, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, kad Administracijos darbuotojas, pedagogas, pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas pasityčiojo iš kito darbuotojo, informuoja gimnazijos direktorių, kuris priima sprendimą dėl poveikio priemonių taikymo.

20. Visiems smurto ir patyčių dalyviams pagal individualius poreikius gimnazijoje teikiama psichologo, socialinio pedagogo ar mokytojų pagalba.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Mokiniai, gimnazijos darbuotojai, mokytojai, gimnazistai pasirašytinai supažindinami su šia Tvarka kiekvienų mokslo metų pirmąją savaitę.

22. Tėvai su šia tvarka supažindinami e-paštu ar žinute per Mano dienyną. Tvarka primenama tėvų susirinkimo metu.

23. Tvarka skelbiama gimnazijos internetinėje svetainėje.

**UŽVENČIO ŠATRIJOS RAGANOS GIMNAZIJOS REAGAVIMO Į PATYČIAS IR
PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

PASTEBĖJUS AR ĮTARUS PATYČIAS

Bet kuris mokyklos darbuotojas turi nedelsiant reaguoti ir stabdyti patyčias, užtikrinti saugumą nukentėjusiam

Apie įvykį pranešti klasės auklėtojui, socialiniam pedagogui, psichologui

Klasės auklėtojas, socialinis pedagogas, psichologas skubiai aiškinasi situaciją, kalbasi su mokiniais, jų tėvais, stebi situaciją

Iš karto užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr.2) ir perduoda VGK pirmininkui ar socialiniam pedagogui

VGK pirmininkas užpildytą formą Registruoja Patyčių registracijos žurnale

Imasi spręsti patyčių situaciją, bendrauja su patyčių dalyviais, jų tėvais

Esant sudėtingesnei situacijai, sukviečia VGK posėdį ir imasi spręsti patyčių situaciją, informuoja gimnazijos direktorių, numato veiksmų planą